

Bestemmelse faar ikke i nogenformhelst anden Expropriationslov i dansk Lovgivning og danner altsaa en Undtagelse fra den almindelige Regel om Erstatningens Fastsaettelse. Det er ikke blot i andre Expropriationslove, men navnlig ogsaa i Bygningslove, baade den for Kjøbstæderne og den for Frederiksberg, at der ikke findes en saadan Bestemmelse. Da den saaledes er en Undtagelsesbestemmelse, som kun kommer de Kjøbenhavnste Grundeiere til Skade, saa have vi ikke set, at der var tilstrækkelig Grund til at fastholde denne Afvigelse fra den almindelige Lovgivning, og vi have fundet Anledning til at stille dette Ændringsforslag, for derved at give Ethvert Leilighed til at stemme over, om ikke de Kjøbenhavnste Grundeiere i saa Henseende skulle stilles under samme Vilkaar som andre Grundeiere. Det er med disse Ord, at jeg skal tillade mig at anbefale dette Ændringsforslag til det høie Thing.

Tesku: Det er med stor Tilfredshed, jeg har læst den Betænkning, det høierede Udvalg har afgivet i denne Sag, og navnlig have de Regler min fulde Sympathi, som Udvalget har ment burde gjøres gjældende ligeoverfor enhver Byggelov, nemlig, at Realerne skulde indeholde ikke blot en Betyggelse for Bygningernes Fasthed, men ogsaa værne om Stadens Beboeres Sundhed; de skulde befordre Samfærdselen og give det fornødne Spillerum for en forværende Udflytning af Bygningsarbeider. Jeg kan i det Hele ganske slutte mig til Udvalgets Betænkning og Forslag og mener, at denne Regel, som er optillett i Begyndelsen af Betænkningen, har faaet et fyldestgjørende Udtryk i de enkelte Bestemmelser. Kun med Hensyn til et Punkt, som jeg senere skal komme tilbage til, angaaende Kjælderne, forekommer det mig, at der er stiet en Tilbagegang fra Bestemmelserne i Loven af 1856, men igrøigt skal jeg ganske slutte mig til Forslagene, idet jeg, der ikke er tilstrækkelig bygningssyndig til at kunne bedømme de enkelte Punkter fuldstændig, har en saa grundet Tillid til den ærede Ordspørers Indsigt og Billighed, at jeg ganske kan følge hans Tilraaden eller Fravaaden af de enkelte Forslag. Selv har jeg tilladt mig at stille et lille Ændringsforslag, som gaar ud paa at faae de Bestemmelser, som indeholdes i Lovforslagets § 3, gjorte gjældende for Kjøbstæderne, nemlig Bestemmelserne om den Byggendes Rettigheder og Forpligtelser lige overfor Naboegrunden, hvorom de Byggelove, der haaves i Kjøbstæderne og Handelspladserne, ikke indeholde Noget som helst. Efterhaanden som Prisene for Byggegrundene ogsaa i Kjøbstæderne ere stegne i den mere bebyggede Del af Byen, bliver det mere og mere nødvendigt for den Bygende ikke blot at bygge i Høiden, men ogsaa at gaa dybere ned, benytte Jorden til Kjælderrum, og da vil han ofte støde paa Vanskeligheder ligeoverfor Nabo-

eierens Ret, idet man, for at føre Kjælderen op, vil, hvor Nabobygningens Grund ligger høiere end den Linie, hvortil Kjælderen skal gaa ned, blive nødsaget til at træffe Foranstaltninger paa Naboens Grund, som der ikke haaves Regler for, hvorvidt Naboen kan modsætte sig eller ikke. Det er tvivlsomt efter de gjældende Bestemmelser udenfor Kjøbenhavn, om Naboieieren er pligtig til at taale, at hans Grund undergraves, saaledes at der maa træffes særlige Foranstaltninger for, at hans Gaard ind til den Byggendes Grund ikke skal falde ned, og ialtsald er der Intet, der begrænser eller giver Bestemmelser om, hvorvidt den Byggendes Ret eller Pligt i denne Henseende gaar. Dette Spørgsmaal blev afgjort for Kjøbenhavns Bedkommende ved Bygningsloven af 1871, og Bestemmelserne derom, der, som det forkommer mig, ere i høit Grad billige og rimelige til alle Sider, ere ligeledes optagne med en Tilføjning i det nu foreliggende Lovforslag. Der savnes imidlertid Hjæmmel til at gjøre disse Bestemmelser anvendelige udenfor Kjøbenhavn, og der savnes tildeels ogsaa Veiledning for Bygningskommissionen ved Afgjørelse af, hvorledes den skal forholde sig ligeoverfor den Bygende og ligeoverfor Naboieierens Protest mod den Byggendes Foranstaltninger. Spørgsmaalet om Retforholdet mellem Naboieendomme har som bekjendt i de senere Aar været gjort til Gjenstand for megen Forhandling, og navnlig paa det 3die nordiske Juristnøde blev der paa Grundlag af en Afhandling af Professor Schehouz og Overretsassessor Allgaard foretaet en indgaaende Behandling af dette Spørgsmaal, som naturligvis gaar langt videre end til at omhandle selve Spørgsmaalet om den Byggendes Ret ligeoverfor Naboieendomme, og det vil vel ikke være tvivlsomt, at dette Æmne ogsaa engang kommer til at foreligge til Behandling ad Lovgivningsveien; men indtil saadanne Bestemmelser blive givne, vilde det være særdeles nyttigt og spare Kjøbstadbeholdningen for mange unødvendige Trætter, naar en Bestemmelse lig den, som nu er foreslaet for Kjøbenhavn, og som har været gjældende i Kjøbenhavn i alt Væsentligt siden 1871, blev gjort gjældende ligeledes i Kjøbstæderne. Det er derpaa, mit Forslag gaar ud. Jeg har naturligvis ikke overset, at derimod kan gjøres navnlig to Ændringer. Den ene er den, at i Kjøbstæderne er der ikke alle Steder indført Bygningsinspektører og endnu mindre Stadsbygmestre, saa at forsaavidt Ordene i selve Lovforslaget ikke aldeles passe paa flere Kjøbstæders Forhold; men jeg skal i den Henseende gjøre opmærksom paa, at Loven af 30te December 1858, nemlig Bygningsloven for Kjøbstæderne, indeholder udtrykkelig, at Bygningskommissionen har, indtil der ved en Vedtægt er fastsat, at der skal etableres Bygningsinspektører, den hele Myndighed ligeoverfor Bygningsvæsenet, saaledes at altsaa den Myndig-